

Nr 180

Av herr **Sköldin m. fl.**, om vissa ändringar i lagen om kommunalförbund.

Enligt gällande lag äger kommunalförbund upptaga lån efter tillstånd av Konungen. Däremot saknar kommunalförbund i motsats till primärkommun rätt att utan Konungens tillstånd upptaga lån inom underställningsfri lånerätt. Erfarenheten har visat, att sistnämnda förhållande har skapat stora svårigheter för kommunalförbund att fullgöra sina arbetsuppgifter. Ett kommunalförbund kan driva en mycket omfattande verksamhet, som förutsätter stora investeringar. Normalt kan de erforderliga medlen erhållas lånevägen. Men erfarenheten har visat, att medelsbehovet icke alltid och i allt fall icke med den skyndsamhet, som omständigheterna i regel kräver, kan täckas, om de nuvarande formella kraven för upptagande av lån skall efterföljas. Härigenom kan kommunalförbundet komma i en mycket prekär situation, som kan äventyra icke blott handhavandet av förbundets egen verksamhet utan även andra kommunala eller icke kommunala angelägenheter, som är beroende av kommunalförbundet. Om exempelvis ett vattenledningsförbund på grund av medelsbrist icke kan utbygga sitt ledningsnät i tidsenlig följd, kommer detta självfallet att återverka på bostadsbyggandet. Även brandväsendet kan i ett dylikt fall komma i ett läge, där brandskyddet icke kan fullgöra sina åligganden. Det synes därför lämpligt att lämna kommunalförbund möjlighet att på ett smidigare och snabbare sätt än vad lagen nu förutsätter skaffa sig rörelsekapital. Kommunalförbundsagen bör därför kompletteras med ett stadgande om rätt för kommunalförbund att utan Konungens tillstånd upptaga lån. En sådan underställningsfri lånerätt bör — i likhet med vad som gäller för kommun — begränsas till lån med kortare lånetider.

Med avseende å kommunalförbunds upplåning gäller följande. När förbundsfullmäktige fattat beslut om ett visst arbetes utförande, som skall finansieras lånevägen, erfordras Kungl. Maj:ts tillstånd att upptaga lånet i fråga. Lämnas sådant tillstånd, fastställer Kungl. Maj:t samtidigt den lånetid, som skall gälla. Vidare föreskriver Kungl. Maj:t, att lånet ej får upptagas med mindre att riksbanken godkänt räntan för lånet. Praktiskt sett innebär detta, att kommunalförbundet, innan arbetet påbörjats, får binda sig för ränte- och amorteringsutgifter under hela den byggnadstid, som åtgår för arbetets färdigställande. Detta medför olägenheter för kommu-

nalförbunden. Dels fördyras byggnadskostnaderna i onödan genom att förbundet får betala ränta på hela kapitalet, oaktat lånemedlen endast successivt efter arbetets fortskridande behöver tagas i anspråk för sitt ändamål. Dels föreligger svårigheter att över huvud få dessa långfristiga lån, en svårighet som är större än för primärkommun. Sistnämnda förhållande bottnar däri, att kommunalförbundens lån saknar prioritet på lånemarknaden i jämförelse med långfristiga bostadslån, oaktat — som ovan anförts — bostadsbyggandet m. m. i regel är beroende av att kommunalförbundet först lämnas tillfälle att fullgöra sina för verksamheten nödvändiga investeringar. Därest det är förenat med oöverkomliga svårigheter att tillerkänna kommunalförbund underställningsfri lånerätt i likhet med kommunerna, bör emellertid kommunalförbund givas rätt att med Kungl. Maj:ts tillstånd upptaga kortfristiga lån, som kan användas i form av byggnadskreditiv eller som tillfälliga förlagsmedel över huvud. Därest man skulle ge kommunalförbund en sådan rätt, skulle förbunden kunna handhava sina angelägenheter på ett sätt, som blir likvärdigt med vad kommun nu har förutsättningar att göra genom möjligheten att utnyttja sin underställningsfria lånerätt. En enskild företagare skaffar sig som bekant rörelsekapital genom att lämna in-teckningar som säkerhet för byggnadskreditivet under byggnadstiden, en möjlighet som icke står öppen för kommunalförbund. Det anförda torde visa, att man genom ändring i lagstiftningen bör införa lättnader för kommunalförbund att upptaga kortfristiga lån.

Enligt lagen om kommunalförbund skall förbundsfullmäktige kallas till minst tre sammanträden under året. Vid sammanträde före utgången av juni månad fattas beslut i anledning av berättelsen om föregående års räkenskaper och förvaltning. Vid sammanträde i augusti månad fastställs förbundets utgifts- och inkomststat, och vid sammanträde i december månad förrättas val till de befattningar inom förbundet vilka vid årets slut blir lediga. Lagstiftaren har genom dessa föreskrifter velat införa bestämmelser som är analoga med motsvarande stadganden i kommunallagen, en princip, som varit vägledande för lagstiftningsarbetet beträffande lagen om kommunalförbund. I praktiken har detta visat sig i vissa delar vara mindre lyckligt. Så är förhållandet med avseende å skyldigheten för förbundsfullmäktige att sammanträda minst tre gånger årligen. Ett kommunalförbund kan ha till uppgift att handhava en angelägenhet, som tidvis icke ger anledning till att sammankalla förbundsfullmäktige till tre årliga sammanträden. Som exempel därå kan nämnas Stockholmstraktens regionplane-förbund, som består av icke mindre än 47 kommuner och har en fullmäktigeförsamling av 82 ledamöter. Denna församling måste nu för att uppfylla lagens krav icke sällan sammanträda för att i stort sett endast behandla de ärenden, som föreskrives för vart och ett av de lagstadgade sammanträdena. Med hänsyn till den stora region, som detta förbund omfattar, har vissa ledamöter mer än en dagsresa för att bevista sammanträdena och

detta enbart för att behandla ärenden, som tar mycket ringa tid i anspråk. Självfallet har detta medfört en naturlig reaktion hos ledamöterna, som tagit sig uttryck i en obenägenhet att bevista sådana sammanträden. Att det över huvud taget är svårt att vid sådana sammanträden mönstra en beslutför församling torde vara självklart. Förhållandena blir ej heller bättre, om man betänker att ledamöter, som måste använda en hel dag för ett fullmäktigesammanträde, icke äger rätt till dagtraktamente utan enbart till resekostnader. Det synes därför lämpligt att ändra lagen om kommunalförbund. Enligt vårt förmenande bör i lagen föreskrivas endast ett obligatoriskt sammanträde. Före gällande lag om kommunalförbund tillämpade Stockholmstraktens regionplaneförbund ett sådant förfarande, och detta visade sig fullt tillfredsställande.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam ändring av lagen om kommunalförbund, innebärande *dels* att kommunalförbund beredes möjlighet att upptaga lån på samma sätt som gäller för primärkommun, *dels ock* att kommunalförbund är skyldigt att årligen hålla endast ett obligatoriskt fullmäktigesammanträde.

Stockholm den 26 januari 1960

P. A. Sköldin

Sven Hedqvist

Essen Lindahl
